

Serbisk-ortodoxa kyrkan i Sverige

Serbisk-ortodoxa kyrkan är en av de självständiga ortodoxa lokalkyrkorna, som ingår i den världsvida gemenskapen av kanoniska ortodoxa kyrkor, med vilka hon har eukaristisk, dogmatisk och kanonisk enhet, och med vilka hon gemensamt utgör den Ortodoxa kyrkan. Den bysantinska missionen på Balkan ledde till det serbiska folkets kristnande, från 600-talet och framåt. Organisatoriskt ingick man i Ärkebiskopsdömet av Ohrid. Genom helige Savas (Rastko Nemanjich) försorg fick de kristna serberna sin autokefali, det vill säga fullständiga kyrkliga självständighet. Helige Sava vigdes 1219 av Konstantinopels patriark, Emmanuël I, till "ärkebiskop av de serbiska och de havsnära länderna". Samtidigt uppstod den Serbiska kyrkan som ett självständigt ärkebiskopsdöme. Vid kyrkomötet i Skopje 1346 upphöjdes den Serbiska kyrkan till ett patriarkat. Kyrkans huvudsäte var vid den tiden klostret Pech (Kosovo). Nya stift och metropolitidömen grundades.

Den långa ottomanska ockupationen (1459-1912) innebar en svår prövning för kyrkan. Patriarkatet liksom kyrkans självständighet upphävdes under vissa perioder. Kyrkans centrum kom att flyttas från Pech till Sremski Karlovci (Karlowitz). I samband med bildandet av Konungariket Jugoslavien, efter Första världskriget, konsoliderades den Serbiska Ortodoxa kyrkan och fick 1920 sitt säte i Belgrad. Kyrkan erkändes då officiellt av Konstantinopels patriarkat.

De stora grupperna av serbiska invandrare till Sverige kom som arbetskraftsinvandrare under slutet av 1960-talet. Den första serbisk-ortodoxa församlingen, Helige Nikolaos, grundas i Västerås 1971. Strax därefter grundas församlingar i Stockholm, Göteborg och Malmö, samt andra i södra delen av Sverige. I början stod de serbiska församlingarna i Sverige under det Serbiska stiftet för västra Europa. 1990 blev Dositej Motika vigd som den förste biskopen för det nygrundade stiftet för Storbritannien och Skandinavien. Hans säte blir den nybyggda S:t Savas katedral i Stock-

holm. Tre svenskspråkiga församlingar finns inom stiftet, liksom två kloster. Biskopen har numera sitt residens i klostret i Smedje-ryd. Under 1990-talet utökas antalet serber i Sverige avsevärt, till följd av kriget på Balkan, vilket även ökade kyrkans medlemsstatistik.

Kyrkans primära verksamhet är hennes gudstjänster, där den Gudomliga liturgin (kyrkans huvudgudstjänst) är själva navet. Genom liturgins Guda-mänskliga interaktion, och människans möte med Gud, tidens och rummets med evigheten, förstår man bäst den ortodoxa kristna identiteten. Människan är primärt en liturgisk varelse, som frambär skapelsen till Gud, och såsom Guds avbild, ikon, avspeglar Guds närvaro och verksamhet i världen. Främst avtecknas detta ikoniskt i den liturgifrande församlingens samling runt sin biskop, ikonen av Kristus – den ene som samlar förenar de många. Serbisk-ortodoxa kyrkan i Sverige bedriver andlig och diakonal verksamhet bland utsatta grupper, såsom flyktingar, sjuka, fängslade. Barn- och ungdomsverksamhet bedrivs, bland annat i form av trosundervisning och kulturell verksamhet. De flesta församlingarna har en kyrkokörverksamhet. Församlingarna anordnar en hel del kulturella evenemang. Prästerskapet har som ambition att besöka varje familj i sin församling ett par gånger per år: i samband med den Stora fastan (före Påsk) och i samband med slava, familjens beskyddarhelgon. Det sistnämnda är unikt för Serbisk-ortodoxa kyrkan, att varje familj har ett beskyddande familjehelgon, som oftast går i arv från generation till generation, liksom det böneritual man använder i samband med den Heliges festdag.

Medlemmar: 38 518
(Betjänade: 27 855)
Församlingar: 10
Bildades: 1971